

Katarzyna Karolina Borkowska-Sęk

Prokuratura Rejonowa Warszawa-Śródmieście w Warszawie

ORCID: 0000-0002-4529-5805

katarzyna.karolina.borkowska@gmail.com

Glosa aprobująca do wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 22 czerwca 2020 r., sygn. akt II AKa 207/19*

Teza: W XXI w., wraz z postępowaniem cywilizacyjnym i rozwojem nauk, świadomości społecznej, immanentne jest dostrzeganie w zakresie wpływu na psychikę człowieka nie tylko czynników endogennych, ale też szeroko pojętego środowiska zewnętrznego. Odnosnie do sfery przeżyć psychicznych do opinionowania w sferze psychiki ludzkiej władni są lekarze psychiatrzy i psycholog.

Wstęp

Przedmiotem glosy jest analiza wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 22 czerwca 2020 r., sygn. akt II AKa 207/19. Glosa ma charakter aprobujący. W pierwszej części pracy przedstawiono stan faktyczny sprawy i stanowisko sądu I instancji, w drugiej części dokonano analizy stanowiska sądu odwoławczego wyrażonego w orzeczeniu stanowiącym przedmiot glosy, trzecią część poświęcono odniesieniu się do treści przepisu art. 149 Kodeksu karnego¹ oraz ocenie wyroku wydanego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie.

Stanowisko sądu I instancji

I.J. została oskarżona o to, że:

1. w dniu 19 stycznia 2018 roku w B., działając w zamiarze pozbawienia życia swojego nowo narodzonego dziecka płci żeńskiej, bezpośrednio po dokonanych w domu porodzie, zamknęła drogi oddechowe dziecka poprzez wetknięcie do

* Wyrok SA w Warszawie z 22 czerwca 2020 r., sygn. akt II AKa 207/19, Lex nr 3046984.

¹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 17), dalej jako k.k.

ust bawełnianej chustki, w wyniku czego spowodowała jego zgon poprzez uduszenie, tj. o czyn z art. 148 § 1 k.k.;

2. w dniu 20 stycznia 2018 roku w B., dokonała znieważenia zwłok w ten sposób, że po dokonaniu w dniu 19 stycznia 2018 roku zabójstwa swojego dziecka płci żeńskiej, wyniosła je z domu i porzuciła przy ulicznym śmietniku, tj. o czyn z art. 262 § 1 k.k.

Wyrokiem z 25 stycznia 2019 r., wydanym w sprawie VIII K 215/18², Sąd Okręgowy w Warszawie uznał oskarżoną za winną tego, że w dniu 19 stycznia 2018 r. w B., działając w zamiarze pozbawienia życia swojego nowo narodzonego dziecka płci żeńskiej, bezpośrednio po dokonaniu w domu porodzie, zamknęła drogi oddechowe dziecka poprzez ucisk narządów szyi, powodując jego uduszenie gwałtowne, w wyniku czego spowodowała zgon dziecka poprzez uduszenie, czym wyczerpała znamiona art. 148 § 1 k.k. i za to na mocy art. 148 § 1 k.k. skazał ją na karę 10 lat pozbawienia wolności oraz uniewinnił oskarżoną od zarzutu popełnienia czynu opisanego w punkcie II aktu oskarżenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny. I.J. w styczniu 2018 r. była w dziewiątym miesiącu czwartej ciąży. Dwoje najstarszych dzieci kobiety przebywało w placówce opiekuńczej, a trzecie z kolei zostało oddane do adopcji zaraz po porodzie. Oskarżona pozostawała w związku małżeńskim, w rodzinie nie dochodziło do przemocy, ale jej mąż nadużywał alkoholu. O fakcie ciąży kobieta nie powiadomiła męża ani dalszej rodziny. Jej siostra zauważyła powiększający się brzuch i zapytała oskarżoną, czy jest w ciąży, ale ta zaprzeczyła. W dniu 19 stycznia 2018 r. ok. godz. 10 rozpoczęła się akcja porodowa. Oskarżona była wtedy sama w domu. Nie wezwwała pomocy, siłami natury urodziła córkę, następnie odcięła pępowinę. Dziecko urodziło się żywe i przeżyło kilka godzin, prawdopodobnie nie mniej niż sześć. Następnie oskarżona ucisnęła szyję dziecka, czym zamknęła drogi oddechowe. Jej córka zmarła poprzez uduszenie. Kobieta owinęła ciało noworodka w ręcznik, który wraz z innymi niepotrzebnymi ubraniami włożyła do worka foliowego. Worek ten postawiła w mieszkaniu. Urodzony przez siebie popłód oraz odzież z porodu oskarżona spakowała w drugi worek, który wystawiła na klatkę schodową. Następnego dnia do mieszkania wrócił mąż oskarżonej. Gdy znowu wyszedł, oskarżoną odwiedziła matka. Zaniósł ją worek ze zwłokami dziecka do kontenera na odzież, myśląc, że są to ubrania do oddania. Na drugi dzień po porodzie pod nieobecność jej męża oskarżoną odwiedziła siostra. Zauważyła ona zmniejszony brzuch siostry oraz ślady krwi w mieszkaniu. Zorientowała się, że jej siostra mogła urodzić dziecko lub poronić. Oskarżona nie zgodziła się na wezwanie pogotowia. Siostra oskarżonej zadzwoniła do kuratora rodzinnego siostry, który poradził jej, aby udała się na posterunek

² Wyrok SO w Warszawie z 25 stycznia 2019 r., sygn. akt VIII K 215/18, <https://orzeczenia.warszawa.so.gov.pl/index.html> [publikacja za sygnaturą].

policii i opowiedziała o całej sytuacji. Oskarżona początkowo zaprzeczała, że była w ciąży, potem wskazywała, że poroniła dziecko. Z opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej wynikało, że dziecko urodziło się żywe, z ciąży donoszonej i było zdolne do samodzielnego życia poza organizmem matki. Obraz sekcyjny nie wykazał zmian, które mogłyby świadczyć o zgodzie z przyczyn naturalnych. Stopień upowietrzenia przewodu pokarmowego wskazywał na to, że dziewczynka po porodzie przeżyła kilka godzin. Jako najbardziej prawdopodobną przyczynę zgonu wskazano uduszenie gwałtowne. Biegli z zakresu psychiatrii i psychologii stwierdzili u oskarżonej upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim oraz zaburzenia osobowości mieszane z przewagą cech osobowości dyssocjalnej i niedojrzałej. Nie rozpoznali natomiast choroby psychicznej ani innego zakłócenia czynności psychicznych. Oskarżona miała zachowaną zdolność rozpoznania ich znaczenia i pokierowania swym postępowaniem. Biegli wykluczyli także, aby do zabójstwa noworodka doszło pod wpływem przebiegu porodu. Niniejszy poród był czwartym porodem oskarżonej, przebiegał krótko i nie wymagał nadmiarowego wysiłku fizycznego. Oskarżona nie miała zaburzeń świadomości, pamiętała ze szczegółami przebieg aktu porodu i wydarzenia z dnia porodu.

Dokonując analizy stanu faktycznego, sąd I instancji wskazał, że przyjęcie kwalifikacji prawnej art. 149 k.k. „wymaga stwierdzenia specyficznego, odbiegającego od normy przebiegu porodu (np. skomplikowany przebieg porodu, jego długotrwałość skutkująca długotrwałym cierpieniem, znaczące obrażenia dróg rodnych *etc.*) lub specyficznej, odbiegającej od normy wrażliwości kobiety na przebieg tego porodu (nadmierna trauma, ostra reakcja na stres lub warunki, w jakich odbył się poród *etc.*). Brak symptomów zakłóceń po stronie psychiki rodzącej kobiety wyklucza przyjęcie takiej kwalifikacji mimo, że jej zamach na życie noworodka ma miejsce w okresie okołoporodowym (...). Aktualna konstrukcja występkę z art. 149 k.k. wyklucza jakiegokolwiek wpływ czynników społecznych i środowiskowych na rodzącą matkę (np. niezadowolenie członków rodziny, trudna sytuacja ekonomiczna, obawa przed kompromitacją środowiskową *etc.*). Istotny jest jedynie wpływ czynników endogennych, a więc zachodzących wewnątrz organizmu rodzącej kobiety”. Tym samym sąd uznał, że w niniejszej sprawie nie zaszedł przypadek dzieciobójstwa (art. 149 k.k.), ale zabójstwa (art. 148 § 1 k.k.) i za taki czyn skazał oskarżoną.

Apelację od wyroku złożył obrońca oskarżonej. Zarzuty apelacyjne koncentrowały się wokół błędnego uznania zachowania oskarżonej za zabójstwo, a nie za dzieciobójstwo oraz zaniechaniu przeprowadzenia z urzędu dowodu ze wspólnej opinii biegłych z zakresu psychiatrii sądowej, psychologii, medycyny sądowej oraz położnictwa na okoliczność wymagającą wiadomości specjalnych, a to przebiegu porodu, warunków, w jakich ten poród się odbył, oraz czy poród mógł wywołać jakieś silne, nietypowe przeżycia u oskarżonej.

Stanowisko sądu odwoławczego

Wyrokiem z 22 czerwca 2020 r., sygn. akt II AKa 207/19³ Sąd Apelacyjny w Warszawie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy. W zakresie zarzutów apelacji sąd podkreślił, że oskarżona była w ciąży już trzykrotnie, a z wywołanych w sprawie opinii biegłych psychiatrów i psychologa wynika, że ciąża, przebieg porodu i stan bezpośrednio po nim nie był zaskoczeniem czy swoistym szokiem dla oskarżonej. Oskarżona nie szukała jakiejkolwiek pomocy po porodzie. Opinie lekarzy psychiatrów i psychologa wywołane w sprawie były rzeczowe, jasne, kompletne zgodne z kanonami sztuki medycznej i wiedzy psychologicznej. Biegli stwierdzili, że poczytalność *tempore criminis* była u oskarżonej zachowana i że nie działała ona pod wpływem przebiegu porodu. Nadto w sprawie przed wydaniem opinii była prowadzona obserwacja sądowo-psychiatryczna oskarżonej. Brak jest podstaw do wywoływania opinii biegłych innych specjalności, ponieważ do opiniowania w sferze psychiki ludzkiej władni są lekarze psychiatrzy i psycholog.

Ocena stanowiska sądu odwoławczego

Zgodnie z treścią przepisu art. 149 k.k. matka, która zabija dziecko w okresie porodu pod wpływem jego przebiegu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Jest to przestępstwo indywidualne niewłaściwe⁴, co oznacza, że jego podmiotem może być tylko matka wobec nowo narodzonego dziecka⁵. Dzieciobójstwo jest przestępstwem umyślnym, które może zostać popełnione z zamiarem bezpośrednim i ewentualnym⁶. Przedmiotem ochrony (zamachu) jest pozostający w chwili czynu żywy noworodek⁷. Zachowanie matki musi nastąpić w okresie porodu i pod wpływem jego przebiegu⁸,

³ Wyrok SA w Warszawie z 22 czerwca 2020 r., sygn. akt II AKa 207/19, Lex nr 3046984.

⁴ M. Gałazka, A. Kalisz, *Prawo karne materialne. Wybrane przepisy części szczegółowej. Tablice poglądowe*, Szczytno 2013, s. 89; L. Gardocki, *Prawo karne*, Warszawa 2011, s. 66; wyrok SA we Wrocławiu z 16 września 2015 r., sygn. akt II AKa 212/15, Lex nr 1843362; J. Bafia, K. Mioduski, M. Siewierski, *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 1987, s. 92.

⁵ A. Zoll, [w:] W. Wróbel, A. Zoll, *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 117–211a*, Warszawa 2017, s. 305, komentarz do art. 148; B. Michalski, *Nowa kodyfikacja karna. Krótkie komentarze. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu*, Warszawa 2020, s. 157.

⁶ V. Konarska-Wrzošek, [w:] R.A. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 919, komentarz do art. 149; wyrok SA w Poznaniu z 25 kwietnia 1992 r., sygn. akt II AKr 181/92, OSA 1993, nr 2.

⁷ M. Królikowski, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki, *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz. Art. 117–221*, Warszawa 2017, s. 268, komentarz do art. 149.

⁸ K. Marzec-Holka, *Dzieciobójstwo, przestępstwo uprzywilejowane czy zbrodnia*, Bydgoszcz 2004, s. 30; A. Grześkowiak, K. Wiak, *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 868.

przy czym znamiona te muszą zostać wyczerpane kumulatywnie⁹. Określenie normatywne „w okresie porodu” należy rozumieć jako czas porodu oraz czas, w którym przebyty poród wywiera wpływ na kobietę¹⁰. Jest to okres do kilkudziesięciu godzin po porodzie¹¹. Znamie „pod wpływem porodu przebiegu porodu” należy zaś rozumieć w ten sposób, że to poród musi być czynnikiem kryminogennym¹², czyli bodźcem, który wyzwała czyn sprawczyni¹³.

Generalnie rzecz ujmując, sam poród oddziałuje na sferę fizyczną kobiety (m.in. poprzez ból, utratę krwi, skurcze itp.) oraz psychiczną (m.in. oszołomienie, strach, lęk)¹⁴. Kluczowym problemem analizowanym przez sąd odwoławczy była zaś okoliczność, kto powinien stwierdzać sposób przebiegu porodu oraz sposób jego odzwierciedlenia w psychice sprawczyni.

W myśl przepisu art. 193 § 1 k.p.k. jeżeli stwierdzenie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wymaga wiadomości specjalnych, zasięga się opinii biegłego albo biegłych. Przesłanką do zasięgnięcia opinii biegłego jest więc konieczność stwierdzenia okoliczności wiadomości specjalnych, wykraczających poza normalną wiedzę, jaką dysponuje organ procesowy (przy czym miernikiem jest poziom wiedzy człowieka wykształconego o odpowiednim doświadczeniu życiowym¹⁵), a okoliczności te muszą mieć istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy¹⁶. Rolą biegłego w postępowaniu karnym jest podzielenie się swoją wiedzą specjalistyczną i ułatwienie w ten sposób sądowi dokonania ceny dowodów i poczynienia ustaleń faktycznych¹⁷. Bycie biegłym wymaga zaś posiadania odpowiednich kwalifikacji i wiadomości z dziedziny, której dotyczy przedmiot ekspertyzy¹⁸. Biegłego

⁹ V. Konarska-Wrzošek, [w:] R.A. Stefański (red.), op. cit., s. 915, komentarz do art. 149; B. Michalski, op. cit., s. 158.

¹⁰ M. Szerer, *Okres porodu*, „Gazeta Sądowa Warszawska” 1934, nr 4, s. 50; cyt. za: J. Brzezińska, „Okres porodu” i jego konsekwencje temporalne na gruncie art. 149 k.k., „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego” 2009, t. XXV, s. 73–74; I. Andrejew, *Polskie prawo karne w zarysie*, Warszawa 1976, s. 358; J. Śliwkowski, *Prawo karne*, Warszawa 1979, s. 355; wyrok SN z 15 kwietnia 1957 r., sygn. akt IV K 131/57, OSN 1957, z. 3, poz. 32.

¹¹ V. Konarska-Wrzošek, [w:] R.A. Stefański (red.), op. cit., s. 917; A. Zoll, [w:] W. Wróbel, A. Zoll, *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 117–211a*, Warszawa 2017, s. 307, komentarz do art. 148.

¹² K. Daszkiewicz, *O dzieciobójstwie (w świetle kodeksu karnego z 6 czerwca 1997 r.)*, „Palestra” 1998, nr 5–6, s. 35–36.

¹³ J. Brzezińska, *O niektórych kontrowersjach wokół znamion przestępstwa dzieciobójstwa*, „Ius Novum” 2012, nr 6(2), s. 48; T. Hanausek, *Z problematyki dzieciobójstwa*, „Państwo i Prawo” 1962, nr 4, s. 675.

¹⁴ K.K. Borkowska, P. Borkowski, *Spoleczne postrzeganie przestępstwa dzieciobójstwa. Raport z badań*, Białystok 2020, s. 65–85.

¹⁵ P. Hofmański, K. Zgryzek, E. Sadzik, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. 1, Warszawa 2007, s. 912–915.

¹⁶ J. Grajewski, L.K. Paprzycki, S. Steinborn, *Kodeks postępowania karnego*, Warszawa 2010, s. 696.

¹⁷ Wyrok SN z 20 sierpnia 1980 r., sygn. akt V KRN 178/80, OSNPG 1981, Nr 5, poz. 52.

¹⁸ Wyrok SN z 19 września 1988 r., sygn. akt I KR 279/88, OSNKW 1988, Nr 11-2, poz. 80.

powołuje sąd (prokurator) z urzędu lub na wniosek stron, określając zakres jego zadań¹⁹. Tym samym to organ procesowy decyduje o zakresie, z którego powoła biegłego²⁰, z wyjątkami sytuacji, gdy określoną specjalność biegłego wskazuje ustawa²¹.

Zgodnie z treścią art. 202 § 1 k.p.k. w celu wydania opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego sąd (a w postępowaniu przygotowawczym prokurator) powołuje co najmniej dwóch biegłych lekarzy psychiatrów. Na wniosek psychiatrów do udziału w wydaniu opinii powołuje się ponadto biegłego lub biegłych innych specjalności (art. 202 § 2 k.p.k.).

Opinia sądowo-psychiatryczna stanowi dowód obligatoryjny do przeprowadzenia w przypadku konieczności oceny stanu zdrowia psychicznego podejrzanego (oskarżonego). Nie jest możliwe ustalenie tego stanu w inny sposób²². Opinię musi wydać co najmniej dwóch lekarzy psychiatrów, sąd/prokurator może powołać także większą liczbę biegłych²³. Jednocześnie na wniosek biegłych psychiatrów organ procesowy musi przywołać do opinii biegłych innej specjalności – jest to jego obowiązek, przy czym konieczny warunek stanowi uprzedni wniosek dwóch biegłych lekarzy psychiatrów w tym zakresie; organ nie może działać z urzędu²⁴. Odnosi się to zarówno do biegłego psychologa, jak też do biegłych innych specjalności, np. z zakresu ginekologii czy położnictwa²⁵. Jednocześnie to właśnie biegli lekarze psychiatrzy „analizują stan psychiki oskarżonego w chwili czynu, a więc nie tylko na okoliczność poczytalności, lecz także emocji rządzących osobą badaną, a tym samym czy działał w warunkach silnego wzburzenia. Stwierdzenie tego stanu wymaga specjalistycznej wiedzy i z całą pewnością nie tyle uprawnieniem, ile obowiązkiem biegłych jest rozważanie także tej kwestii związanej integralnie ze stanem zdrowia psychicznego”²⁶.

¹⁹ H. Wiśniewska-Śliwińska, J.T. Marcinkowski, *Biegły sądowy – tryb powoływania, wymagania, obowiązki*, „Orzecznictwo Lekarskie” 2011, nr 8(1), s. 34.

²⁰ A. Bojańczyk, *Czy znowelizowane przepisy procedury karnej pozwalają obrońcy na korzystanie z opinii prywatnych?*, „Palestra” 2015, nr 3–4, s. 201.

²¹ J. Dzierżanowska, J. Studzińska, *Komentarz do niektórych przepisów Kodeksu postępowania karnego*, [w:] J. Dzierżanowska, J. Studzińska, *Biegli w postępowaniu sądowym cywilnym i karnym. Praktyczne omówienie regulacji z orzecznictwem*, Warszawa 2019, art. 193.

²² Uchwała SN z 10 czerwca 1977 r., sygn. akt VII KZP 17/77, OSNKW 1977, Nr 7–8, poz. 73; wyrok SN z 17 września 2003 r., sygn. akt II KK 109/03, Lex nr 80712; postanowienie SA w Krakowie z 28 grudnia 2005 r., sygn. akt II AKz 824/05, Lex nr 179446.

²³ M. Kurowski, [w:] D. Świecki (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz aktualizowany*, t. 1, 2024, Lex, komentarz do art. 202.

²⁴ Wyrok SN z 16 marca 2006 r., sygn. akt IV KK 446/05, Lex nr 183073; wyrok SA w Warszawie z 27 listopada 2015 r., sygn. akt II AKA 350/15, Lex nr 2004491; wyrok SA w Gdańsku z 20 maja 2014 r., sygn. akt II AKA 121/14, KZS 2014, Nr 11, poz. 59.

²⁵ K. Sychta, [w:] J. Zagrodnik (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2024, komentarz do art. 202.

²⁶ Wyrok SA w Katowicach z 28 lutego 2006 r., sygn. akt II AKA 30/06, Lex nr 191759.

W przypadku dzieciobójstwa czynnik zewnętrzny w postaci przebiegu porodu wywiera wpływ na sprawczynię, co z kolei prowadzi do przestępstwa. Nieco inna konstrukcja pochodzenia przestępstwa jest w przypadku zabójstwa afektywnego oraz zabójstwa eutanatycznego. W tych przypadkach czynnik zewnętrzny w postaci odpowiednio bodźca wywołującego silne wzburzenie albo cierpienia ofiary powoduje odzwierciedlenie w psychice sprawcy w postaci silnego wzburzenia albo współczucia, co z kolei prowadzi do przestępstwa. Tym samym przy dzieciobójstwie pominięty jest poziom odzwierciedlenia przebiegu porodu w psychice sprawczyni, albowiem to sam wpływ porodu ma prowadzić do przestępstwa²⁷. Jednocześnie możliwe jest popełnienie dzieciobójstwa w warunkach niepoczytalności całkowitej bądź ograniczonej²⁸ albo uznanie jej czynu za zabójstwo w afekcie²⁹.

Mając na uwadze powyższe rozważania, należy dojść do konkluzji, że stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie było słuszne. W sprawie powołano dwóch biegłych lekarzy psychiatrów i psychologa, którzy po przeprowadzeniu obserwacji sądowo-psychiatrycznej podejrzanej wydali opinię sądowo-psychiatryczno-psychologiczną. Opinia zawierała ocenę stanu psychicznego podejrzanej, wnioski co do jej poczytalności oraz konkluzję w zakresie odbicia przebiegu porodu w jej psychice. Biegli wykluczyli, aby miała ona zniesioną bądź ograniczoną poczytalność oraz aby poród był przyczyną jakichkolwiek atypowych konsekwencji w jej psychice. Biegli psychiatrzy nie wnioskowali o przybranie do opiniowania biegłych dodatkowej specjalności, wobec czego sąd nie mógł ich przybrać do opiniowania sądowo-psychiatrycznego z urzędu. Ewentualnie przybrani biegli z zakresu ginekologii i położnictwa mogliby – w oparciu o przepis art. 193 § 1 k.p.k. – wypowiedzieć się do co samego przebiegu ciąży i porodu. Niemniej jednak ich specjalność nie pozwoliłaby na wypowiedzenie im się co do stanu psychicznego oskarżonej w chwili porodu, albowiem należy to do wyłącznej kompetencji biegłych lekarzy psychiatrów. W realiach konkretnej sprawy rozstrzygnięcie sądu należy więc uznać za prawidłowe.

Na marginesie należy dodać, że nie są wykluczone sytuacje, gdy biegli psychiatrzy zawnioskują w trybie art. 202 § 2 k.p.k. o rozszerzenie składu biegłych o biegłego z zakresu ginekologii albo położnictwa – w celu kompleksowej oceny przebiegu procesu porodu. W takiej sytuacji organ procesowy będzie zobligowany do uwzględnienia takiego wniosku i powołania dalszych biegłych. Nic nie szkodzi także na przeszkodzie, aby organ procesowy sam

²⁷ K.K. Borkowska, *Przestępstwo dzieciobójstwa w ujęciu komparatystycznym*, Warszawa 2020, s. 260–267.

²⁸ Wyrok SN z 11 września 1957 r., sygn. akt II K 783/56, OSNPG 1958, Nr 1, poz. 2; wyrok SN z 15 kwietnia 1957 r., sygn. akt IV K 131/57, OSN 1957, z. 3, poz. 32; wyrok SN z 21 grudnia 1959 r., sygn. akt II K 891/59, OSNPG 1960, z. 1, poz. 2.

²⁹ K. Kłos, *Czy dzieciobójczynie zabijają pod wpływem afektu?*, „Palestra” 2013, nr 58, s. 155.

wywołał w postępowaniu opinię biegłego z zakresu ginekologii i położnictwa w oparciu o przepis art. 193 § 1 k.p.k. W takiej sytuacji opinia ta mogłaby stwierdzać takie wiadomości specjalne, jak przebieg ciąży i przebieg aktu porodu, nie mogłaby natomiast zawierać stwierdzeń co do stanu psychicznego podejrzanej (oskarżonej), ponieważ to pozostaje wyłączną kompetencją dwóch biegłych lekarzy psychiatrów.

Wykaz literatury

- Andrejew I., *Polskie prawo karne w zarysie*, PWN, Warszawa 1976.
- Bafia J., Mioduski K., Siewierski M., *Kodeks karny. Komentarz*, Wyd. Prawnicze, Warszawa 1987.
- Bojańczyk A., *Czy znowelizowane przepisy procedury karnej pozwalają obrońcy na korzystanie z opinii prywatnych?*, „Palestra” 2015, nr 3–4.
- Borkowska K.K., *Przestępstwo dzieciobójstwa w ujęciu komparatystycznym*, C.H. Beck, Warszawa 2020.
- Borkowska K.K., Borkowski P., *Společne postrzeganie przestępstwa dzieciobójstwa. Raport z badań*, Temida 2, Białystok 2020.
- Brzezińska J., „Okres porodu” i jego konsekwencje temporalne na gruncie art. 149 k.k., „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego” 2009, t. XXV.
- Brzezińska J., *O niektórych kontrowersjach wokół znamion przestępstwa dzieciobójstwa*, „Ius Novum” 2012, nr 6 (2).
- Daszkiewicz K., *O dzieciobójstwie (w świetle kodeksu karnego z 6 czerwca 1997 r.)*, „Palestra” 1998, nr 5–6.
- Dzierżanowska J., Studzińska J., *Biegli w postępowaniu sądowym cywilnym i karnym. Praktyczne omówienie regulacji z orzecznictwem*, Wolters Kluwer, Warszawa 2019.
- Dzierżanowska J., Studzińska J., *Komentarz do niektórych przepisów Kodeksu postępowania karnego*, [w:] J. Dzierżanowska, J. Studzińska, *Biegli w postępowaniu sądowym cywilnym i karnym. Praktyczne omówienie regulacji z orzecznictwem*, Wolters Kluwer, Warszawa 2019.
- Gałązka M., Kalisz A., *Prawo karne materialne. Wybrane przepisy części szczegółowej. Tablice poglądowe*, Wyd. WSPol, Szczytno 2013.
- Gardocki L., *Prawo karne*, C.H. Beck, Warszawa 2011.
- Grajewski J., Paprzycki L.K., Steinborn S., *Kodeks postępowania karnego*, Wolters Kluwer, Warszawa 2010.
- Grześkowiak A., Wiak K., *Kodeks karny. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2018.
- Hanausek T., *Z problematyki dzieciobójstwa*, „Państwo i Prawo” 1962, nr 4.
- Hofmański P., Zgryzek K., Sadzik E., *Kodeks postępowania karnego, Komentarz*, t. 1, C.H. Beck, Warszawa 2007.
- Kłos K., *Czy dzieciobójczynie zabijają pod wpływem afektu?*, „Palestra” 2013, nr 58.
- Królikowski M., Zawłocki R., *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz. Art. 117–221*, C.H. Beck, Warszawa 2017.
- Marzech-Holka K., *Dzieciobójstwo, przestępstwo uprzywilejowane czy zbrodnia*, Wyd. Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2004.
- Michalski B., *Nowa kodyfikacja karna. Krótkie komentarze. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu*, Ministerstwo Sprawiedliwości, Warszawa 2020.
- Stefański R.A. (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2017.

- Szerer M., *Okres porodu*, „Gazeta Sądowa Warszawska” 1934, nr 4.
- Śliwkowski J., *Prawo karne*, PWN, Warszawa 1979.
- Świecki D. (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz aktualizowany*, t. 1, 2024, Lex.
- Wiśniewska-Śliwińska H., Marcinkowski J.T., *Biegły sądowy – tryb powoływania, wymagania, obowiązki*, „Orzecznictwo Lekarskie” 2011, nr 8(1).
- Wróbel W., Zoll A., *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 117–211a*, Wolters Kluwer, Warszawa 2017.
- Zagrodnik J. (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2024.

Summary

Approving gloss to the decision of the Appeal Court in Warsaw of 22 June 2020 (case No. II AKa 207/19)

Keywords: criminal law, Polish criminal law, neonaticide, infanticide, homicide.

The subject of this paper is an approving gloss on the judgment of the Court of Appeal in Warsaw of 22 June 2020 (case No. II AKa 207/19) concerning the offence of infanticide. The aim of the article is to show that, when assessing the impact of childbirth on a mother's psyche in cases where she kills her child under the influence of labour, two psychiatric experts – and, where appropriate, a psychologist – should be appointed. The author also concludes that, depending on the factual circumstances of the case, it may be necessary to obtain additional expert opinions from other specialities, including gynaecology or obstetrics.